

Projekt

z dnia 14 maja 2014 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W SĘDZISZOWIE**

z dnia 17 kwietnia 2014 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2014 - 2016

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 594 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 135 z późn. zm.) Rada Miejska w Sędziszowie, uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2014 - 2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Sędziszowa oraz Kierownikowi Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Adam Mysiara

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Sędziszowie
z dnia 17 kwietnia 2014 r.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Sędziszów na lata 2014 – 2016

I. WSTĘP

Niniejszy dokument został opracowany zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Fundamentem tego programu jest przede wszystkim dobro dzieci, które potrzebują szczególnej troski i pomocy ze strony dorosłych.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczaniu dziecka.

Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega głównie na opiece i wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój, ochronę zdrowia, umożliwienie edukacji oraz rozwijanie talentów. Powinna ona przede wszystkim chronić interes dziecka oraz realizować w praktyce zasadę ochrony jego dobra. Dziecko pozostaje pod władzą rodzicielską do pełnoletności tj. ukończenia 18 roku życia. Instytucja władzy rodzicielskiej ma służyć przede wszystkim ochronie dobra dziecka. W sytuacji, gdy przez patologię w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców bądź pozostawanie w sytuacji kryzysowej, dobro to jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez władze publiczne.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych.

Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Alkoholizm, narkomania, przemoc, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Są one najczęściej przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

II. PODSTAWA PRAWNA

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Sędziszów na lata 2014 - 2016 określa zadania własne Gminy wynikające z:

- a) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 z póź. zm.),
- b) ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 182 ze zm.),
- c) ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, ze zm.).

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Gmina Sędziszów jest gminą miejsko-wiejską. Na terenie miasta i gminy funkcjonują:

- 6 szkół podstawowych (w tym 3 prowadzone przez Fundację),
- 3 gimnazja,
- 1 przedszkole samorządowe,
- 4 punkty przedszkolne prowadzone przez Fundację,
- Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- Samorządowe Centrum Kultury,
- 1 placówka wsparcia dziennego prowadzona w formie opiekuńczej (światlica środowiskowa).

Wyżej wymienione podmioty pozwalają dzieciom i młodzieży realizować swoje zainteresowania, a także organizują im czas wolny, pomoc w nauce. W placówce wsparcia dziennego odbywają się zajęcia dla dzieci w zakresie pokonywania trudności szkolnych i organizowania czasu wolnego. Zapewniona jest pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożone demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Realizowane są zajęcia w formie kół zainteresowań, zajęć wychowawczych, imprez okolicznościowych i integracyjnych oraz wyjazdów grupowych.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Sędziszowie oraz analiza społeczna Gminy.

Z danych Wydziału Ewidencji Urzędu Miejskiego w Sędziszowie wynika, że na koniec 2013 roku w gminie zamieszkiwało 12 920 osób, a skala bezrobocia przedstawiała się następująco:

	Rok 2013
Bezrobotni ogółem	844
W tym kobiet	494
Bezrobotni z prawem do zasiłku	112
Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 m-cy	326

Poniższa tabela obrazuje przyczyny przyznania pomocy społecznej.

Przyczyna	Rok 2013 (liczba rodzin)
Ubóstwo	195
Bezrobocie	289
Niepełnosprawność	124
Długotrwała lub ciężka choroba	213
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym:	39
Rodziny niepełne	27
Rodziny wielodzietne	9

Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	40
Przemoc w rodzinie	2
Alkoholizm lub narkomania	37
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	11

Łącznie z pomocy Ośrodka w 2013 roku skorzystało **444 rodziny**.

Z powyższych danych wynika, iż liczba rodzin z dziećmi w których wystąpiły problemy opiekuńczo-wychowawcze stanowiły 3,2 % ogółu świadczeniobiorców. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej bezrobocie, długotrwała choroba i ubóstwo pozostaje jednym z głównych powodów przyznawania świadczeń.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie wynika, że na terenie gminy Sędziszów na dzień 31.12.2013 roku funkcjonuje 8 rodzin zastępczych. Dane te przedstawia poniższa tabela.

Forma rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
Rodzina zastępcza spokrewniona	5	10
Rodzina zastępcza niezawodowa	3	3
Rodzina zastępcza zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna	0	0
Rodzinny dom dziecka	0	0

W placówce opiekuńczo-wychowawczej w Nagłowicach przebywa 23 dzieci z terenu gminy Sędziszów. W 2013 roku placówkę opuściło 1 dziecko i powróciło do rodziny biologicznej.

W celu wzmocnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin, w 2013 roku został zatrudniony 1 asystent rodziny, który we współpracy z członkami rodzin i w konsultacji z pracownikami socjalnymi opracowali plany pracy z rodzinami, w ramach których zostało udzielone następujące wsparcie:

- wzmocnienie roli i funkcji rodzin,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodzin,
- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodzin,
- dążenie do reintegracji rodzin,
- pomoc w opiece i wychowaniu dzieci,
- pomoc w dostępie do poradnictwa specjalistycznego.

IV. CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Diagnozowanie i analiza środowisk rodzinnych poprzez:

- a) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności,
- b) pracę socjalną polegającą na rozpoznaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym,
- c) konsultacje ze specjalistami w celu sprecyzowania czynników mających wpływ na dysfunkcjonalność rodziny.

2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka i rodziny poprzez:

- a) objęcie dożywianiem uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnym na terenie placówek oświatowych,
- b) monitorowanie zagrożeń dot. sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia na terenie gminy Sędziszów,

c) zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej ubogim rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej między innymi poprzez przyznawanie zasiłków

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny, zapewnienie jej specjalistycznego poradnictwa i wsparcia poprzez:

- a) umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną w miejscu zamieszkania bądź w miejscu wskazanym przez rodzinę,
- b) umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywającym trudności korzystania z pomocy świetlicy środowiskowej w Sędziszowie która przy wsparciu asystenta rodziny pomaga w opiece i wychowaniu dzieci,
- c) pomoc w dostępie rodzinom przeżywającym trudności do konsultacji i specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego.
- d) pomoc w dostępie rodzinom do poradnictwa prawnego, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego.

4. Zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną, w tym z placówkami służby zdrowia,
- b) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień - współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktem Konsultacyjnym, podjęcie terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej - współpraca z policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- c) angażowanie rodzin do udziału w projektach, szkoleniach rozwijających umiejętność planowania swojej przyszłości zawodowej i osobistej oraz motywujących do podjęcia pracy,
- d) angażowanie i motywowanie rodzin oraz pomoc w dostępie do korzystania ze specjalistycznego wsparcia dla rodziców w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo wychowawczych, wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za własną sytuację życiową, dostarczenia wiedzy na temat prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- e) współpracę z podmiotami, instytucjami działającymi w środowisku lokalnym, w szczególności ze szkołami, policją, placówkami służby zdrowia, sądami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym.

5. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:

- a) pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej, przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin, poprzez wsparcie asystenta rodziny.

6. **Podjęcie działań profilaktycznych poprzez:** udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie.

V. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie Gminy Sędziszów dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

VI. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA

Środki na realizację Programu będą pochodzić z budżetu gminy Sędziszów, w tym z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, z programów rządowych przeznaczonych na wspieranie rodziny.

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sędziszowie we współpracy z instytucjami opisanymi w poniższej tabeli:

Lp.	Instytucja	Zadania/zakres współpracy
-----	------------	---------------------------

1.	Urząd Miejski w Sędziszowie	Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie	Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Udzielanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.
3.	Sąd Rejonowy w Jędrzejowie- Wydział Rodzinny i Nieletnich	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
4.	Kuratorzy Sądowi	Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń Sądu. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
5.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sędziszowie	Zapewnienie osobom uzależnionym i ich rodzinom oraz ofiarom przemocy w rodzinie dostępu do specjalistycznych form wsparcia poprzez prowadzenie Punktu Konsultacyjnego. Organizacja, finansowanie i współfinansowanie wypoczynku letniego w formie kolonii w szczególności dla dzieci z rodzin z problemem uzależnienia od alkoholu oraz przemocy w rodzinie. Wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży (w tym pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno-oświatowych, sportowych i rekreacyjnych). Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieska Karta.
6.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w Sędziszowie	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieska Karta.
7.	Komisariat Policji w Sędziszowie	Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Sędziszów. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieska Karta. Przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży.
8.	Szkoły z terenu gminy Sędziszów	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych. Wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci. Pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych. Uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieska Karta.
9.	Świetlica środowiskowa w Sędziszowie	Wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji, pomoc w nauce, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci, pomoc dziecku w radzeniu sobie z życiowymi problemami . Pomoc dla dzieci i młodzieży pragnącej rozwijać swoje twórcze zainteresowania i talenty.
10.	Przychodnie lekarskie w Sędziszowie	Opieka i profilaktyka zdrowotna. Podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieska Karta.
11.	Parafie z terenu Gminy Sędziszów	Wspieranie działań w zakresie realizowania programów na rzecz rodziny oraz upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
12.	Organizacje pozarządowe i inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego w obszarze przeciwdziałania	Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

uzależnieniom i przemocy w rodzinie	
--	--

VIII. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring programu umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Koordynatorem programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Program ma charakter otwarty co oznacza, że powinien ewaluować w zależności od pojawiających się potrzeb.

IX. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie sprzyjających warunków do poprawy życia rodzin i dzieci. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby osiągnąć zamierzone cele w realizację programu powinny włączyć się aktywne instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.

Uzasadnienie

Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku poz. 135) ustawodawca nałożył na Gminy nowe obowiązki w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi które pozbawione są prawidłowo funkcjonującej władzy rodzicielskiej.

Zapis art. 176 pkt. 1 wymienionej na wstępie ustawy stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 - letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.